

Una escultura en un museu industrial

Des de fa uns quants anys s'ha fet patent que dins els museus del segle XXI tenen cada cop més pes els centres de patrimoni industrial. Són espais que -a través dels edificis i objectes originals-, ens expliquen tant el vessant industrial i productiu de la nostra història contemporània, com tots aquells aspectes humans (socials, econòmics, urbanístics, comercials, artístics, etc.) que l'envoltaven. A diferència d'altres museus, aquests són espais vius que moltes vegades evolucionen en temps real amb el pols i la dinàmica del present i futur de la història de les persones.

Com s'ha informat en aquestes pàgi-

nes, el Garraf gaudeix d'un d'aquest museus industrials amb una de les millors col·leccions d'Europa i únic de la seva temàtica a Catalunya. El ferrocarril està en procés de canvi per tal d'adaptar-se a les noves tecnologies. Durant uns quants anys, es portaran a terme les tasques necessàries per comunicar el nostre país amb la xarxa ferroviària europea. Són moltes les infraestructures que patiran aquests canvis per sorgir millorades i adaptades als nous temps. Aquest és el cas de l'estació de Barcelona Sants, en la qual RENFE, un cop acabada de remodelar el 1979, encarrega una obra escultòrica per decorar la façana de la plaça dels Paï-

sos Catalans a Josep Maria Subirachs. Aquest magnífic escultor, conegut sobretot per l'encàrrec de continuar els treballs escultòrics a la Sagrada Família, realitzà una obra en formigó i la seva reproducció en paper (uns 100 gravats), amb la intenció que servís com a icona de l'estació.

L'obra ha estat emplaçada a l'estació fins a mitjan 2006, quan -per necessitats d'ampliació vinculades a l'arribada del tren d'alta velocitat, ha estat necessari el trasllat. Des de la disgregació de l'antiga RENFE en dues empreses l'any 2005, el mural pertany a l'ADIF (Administrador de Infraestructuras Ferroviarias) adscrit a la seva Colección de Escultura Contemporánea. Aquest organisme, a través de la direcció anomenada Estaciones de Viajeros, sol·licità a la Fundación de los Ferrocarriles Españoles les dades tècniques del fris, així com l'assessorament per al desmuntatge, trasllat i instal·lació provisional al Museu del Ferrocarril de Vilanova i la Geltrú. En aquest equipament romandrà fins a la que finalitzin les obres i es torni a muntar en un nou espai de l'estació.

El mural es compon de vint blocs

Tendències i experiències

d'1x1 metres, amb dues tones de pes cada bloc aproximadament, en els quals veiem una variació sobre la roda, element decisiu per a les comunicacions. Tres motius de l'imaginari més pròxim a l'autor hi són presents: la multiplicitat de formes, l'oposició *ple-buit* i l'apel·lació de reminiscències barroques a la corba i la contracorba. En aquesta ocasió es fa servir un joc de formes circulars en relleu, unes de tancades i altres de partides, que recorden alguns detalls del *Monument a les Olimpíades* que realitzà a Mèxic DF el 1968.

Retrat de l'escultor

Josep Maria Subirachs, escultor, dibuixant i gravador, neix a Barcelona el 1927. Deixeble d'Enric Casanovas (1882 -1948), de qui heretà el seu estil de caràcter mediterrani, exposa per primera vegada de forma individual als vint-i-un anys la Casa del Llibre de Barcelona. La seva estança a París i la seva posterior residència a Bèlgica contribueix a la seva formació professional i al coneixement plural de les arts plàstiques. Els seus primers treballs són deutors d'aquesta formació noucentista, encara que ràpidament la seva obra s'endinsa en un procés d'esquematització i deformació que desembocarà en l'abstracció. Destaca el seu pe-

culiar tractament de les textures, un dels seus recursos preferits per crear contrastos i expressivitat. El 1959 rep l'encàrrec d'esculpir la façana i portes del santuari Virgen del Camino, a Lleó, obra en la qual introduirà un parèntesi figuratiu a la línia creativa. Les escultures del santuari anuncien la seva evolució cap a un neofigurativisme en el qual es barregen figura i abstracció. A partir de la dècada de 1950, les seves creacions obtingueren un considerable reconeixement públic, per la qual cosa rebé importants encàrrecs, com la façana de l'ajuntament de Barcelona (1969), el recobriment escultòric de la façana de la Passió del temple de la Sagrada Família (1986) o el monument a Francesc Macià a la plaça de Catalunya de Barcelona (1991). A Vilanova i la Geltrú construeix el primer monument erigit a Catalunya al primer president de l'autonomia Francesc Macià, fill de Vilanova-, inaugurat el 1983. L'escultor català ha utilitzat tota mena de materials: fusta,

bronzo, terracota, ferro, pedra, etc., especialment a la seva darrera etapa, combinant fragments pictòrics amb l'escultura. La seva obra madura, sobria i conceptualista, s'ha inclinat per la ironia i la paradoxa visual, l'erotisme i els contrastos, creant un llenguatge propi que reivindica elements de la mitologia clàssica en el context d'una oferta de futur.

Imatge de l'autor

L'obra que ara s'exhibeix al museu s'emmarca en el període que comença el 1965 i que el mateix autor ha denominat com a "nova figuració", quan després d'un temps d'adscripció a l'abstracció, l'escultor es retroba amb el llenguatge formal del clasicisme en clau contemporània.

El museu prepara tallers i activitats específiques per donar a conèixer a tothom tant l'obra com tots els aspectes històrics i artístics que l'envolten.

